

Advies

Algemene Raad

24 oktober 2016

Advies bij het voorontwerp van decreet Vlaams Fonds ter stimulering van (groot-) stedelijke en plattelandsinvesteringen

Op vraag van Vlaams minister van Binnenlands bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding Liesbeth Homans brengt de SARC advies uit bij het voorontwerp van decreet tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van het Vlaams Fonds ter stimulering van (groot-) stedelijke en plattelandsinvesteringen.

De Algemene Raad van de SARC brengt dit advies uit na een schriftelijke procedure.

1. Situering

Met het voorliggende voorontwerp van decreet wordt een Vlaams Fonds opgericht ter stimulering van (groot-) stedelijke en plattelandsinvesteringen. Dit fonds bundelt 3 bestaande financieringskanalen:

1. Het voormalige federale grootstedenbeleid (via 'contracten Duurzame Stad'; middelen konden aangewend worden voor zowel personeel, werking als investeringen)
2. Stadsvernieuwing (via een decreet ondersteuning van stadsvernieuwingprojecten; projectsubsidies voor de realisatie van innovatieve en duurzame stadsvernieuwing; en conceptsubsidies voor de conceptuele ontwikkeling van stadsvernieuwingprojecten)
3. Het Plattelandsfonds (via een decreet Vlaams Plattelandsfonds; projectsubsidies voor projecten met een 'plattelandsdoelstelling')

Het is niet de bedoeling andere begunstigen of verdeelsleutels te bekomen met dit nieuwe decreet. Wel wil men de subsidies integraal laten aanwenden voor lokale investeringen (en niet meer voor werking, personeel of communicatie) en wil men – zowel inhoudelijk als procedureel – vereenvoudigen en de administratieve lasten beperken.

Het Fonds zal **3 grote luiken** omvatten:

1. Investeringsubsidies voor de steden Antwerpen, Gent, Oostende, Sint-Niklaas en Mechelen voor stadsvernieuwingprojecten

2. Project- en conceptsubsidies voor de centrumsteden, de provinciale steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor stadsvernieuwingsprojecten
3. Investeringsubsidies in plattelandsgemeenten (lijst van 50 doelgemeenten)

Inhoudelijk stelt het decreet telkens dat de projecten moeten voldoen aan een aantal criteria, die kunnen worden vastgesteld door de Vlaamse Regering. Dit zal in een uitvoeringsbesluit gebeuren.

Voor het vroegere financieringskanaal 'stadsvernieuwing' (gericht op de centrumsteden, de provinciale steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie) blijft de werkwijze behouden: concreet vaardigt de minister bevoegd voor stedenbeleid een oproep uit voor project- en conceptsubsidies voor stadsvernieuwingsprojecten, die vervolgens beoordeeld worden door een multidisciplinaire jury. De projecten moeten kaderen binnen 'maatschappelijke doelstellingen' die vooropgesteld worden door de Vlaamse Regering.

Verder wijzigt men de eerdere decretale norm voor private cofinanciering naar een evaluatief (maar pertinent) criterium teneinde dit geen vertragende of complexiteitsverhogende factor te laten. Ook wil men zo ruimte bieden voor 'thematische' stadsvernieuwingsprojecten.

Wat betreft het platteland moeten de subsidies nu exclusief aangewend worden voor investeringen in materiële vaste activa. Ook hier zal de Regering de doelstellingen bepalen waarbinnen deze moeten kaderen.

2. Advies

2.1 Afstemming met 'Beleidsplan Ruimte Vlaanderen'

In 2012 adviseerde SARC in een gemeenschappelijk advies met alle strategische adviesraden over het Groenboek Beleidsplan Ruimte¹. Daarin werd al gesproken van partnerschap met de lokale besturen aangaande ruimtelijke ordening. Momenteel werkt men aan een witboek en nog in deze legislatuur moet het beleidsplan worden vastgesteld.²

Het is momenteel niet duidelijk hoe dit decreet zich tot dat – nog in opmaak zijnde – Beleidsplan Ruimte verhoudt en of de inhoudelijke criteria en kaders die nog door de Vlaamse Regering gaan moeten opgesteld worden, afgestemd gaan zijn op het Beleidsplan Ruimte.

2.2 Afstemming met andere plannen

Zoals in dat advies over het Groenboek Beleidsplan Ruimte al stond, is het nodig af te stemmen met de verschillende beleidsplannen. Destijds waren er verschillende beleidsplannen op Vlaams niveau in opmaak: zoals het mobiliteitsplan, klimaatplan, woonbeleidsplan, adaptatieplan, plattelandsbeleidsplan en sport-voor-allenplan. Enkele van deze zijn ondertussen in werking; en o.a. klimaatbeleid staat opnieuw op de agenda.

¹ <http://www.cjism.vlaanderen.be/raadcjism/AR/adviezen/2012-15-advies-groenboek-Beleidsplan-Ruimte-Vlaanderen.pdf>

² <http://www.beleidsplanruimte.be/>.

Ook wijst de SARC op het traject rond cultuurspreiding en een regionaal cultuurbeleid, dat invloed kan hebben op mobiliteit in en uitstraling van steden en gemeenten, en op andere investeringskanalen voor infrastructuur zoals FoCI, Masterplan bivakplaatsen, Masterplan Scholenbouw,

Afstemming van bestaande, in elkaar hakende instrumenten is nodig.

2.3 Investeringen in projecten in de sectoren CJSM

Aangezien er geen inhoudelijke criteria worden vermeld, is de link met de sectoren cultuur, jeugd, sport en media (hierna soms ook 'de culturele sectoren') niet expliciet aanwezig.

Het voormalige grootstedenbeleid had een driedelige inhoudelijke focus: (1) de sociale cohesie van de probleemwijken bevorderen via initiatieven die hun identiteit, samenhang, interacties en toegankelijkheid versterken, (2) bijdragen tot het verkleinen van de ecologische voetafdruk van de steden en (3) de uitstraling van en interactie tussen de steden bevorderen. Al deze inhoudelijke focuspunten kunnen toegepast worden op de culturele sectoren.

De SARC herhaalt zijn aandachtspunt uit het advies van 26 maart 2014 over het Groenboek implementatie zesde staatshervorming³ i.v.m. de contracten duurzame stad / programma grootstedenbeleid: *"Het programma Grootstedenbeleid is zeer gericht op sociale cohesie in de achtergestelde stadsbuurten en richt zich tot kwetsbare doelgroepen (bv. nieuwkomers). Dit aspect gaat best niet verloren bij de bevoegdheidsoverdracht. Een beperkt deel van de middelen wordt ingezet voor tewerkstelling, voornamelijk in achtergestelde buurten (vb. wijkwerkers, ...). Een humane bevoegdheidsoverdracht raakt bij voorkeur niet aan tewerkstelling (in achtergestelde buurten). Bij de overheveling van deze bevoegdheden⁴ zal zeker rekening moeten worden gehouden met de mogelijke implicaties voor activiteiten van sociaal-culturele, sociaal-artistieke en sportieve organisaties in de prioritaire actiezones.*

Het decreet ter ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten⁵ richtte zich inhoudelijk op 'de multifunctionaliteit van een bepaald stadsdeel, met enerzijds betrekking op wonen, winkelen, recreëren en werken en anderzijds op de inrichting van het publieke domein en de groene ruimten.' (art. 5, 1° van het decreet). Met betrekking tot de 'thematische stadsvernieuwingsprojecten' is de vraag hoe men dit zal definiëren en of er voldoende aandacht zal zijn voor thema's die aanhaken op de culturele sectoren.

Wat betreft de 'plattellandsdoelstellingen' waren er in het verleden 9 breed geformuleerde doelstellingen⁶: (1) inspanningen leveren tot het vrijwaren en ontwikkelen van de open ruimte, (2) bijzondere aandacht voor de kwetsbare gebieden, (3) verder onderhouden, herstellen of heraanleggen van een functioneel wegennet, (4) bijdragen tot het beheeren en onderhouden van waterwegen, (5) rurale ondernemers ondersteunen, (6) landbouw versterken en verbreden, (7) toerisme en recreatie op het platteland kansen geven, (8) aandacht voor kwetsbare groepen, (9) de

³ <http://www.cjasm.vlaanderen.be/raadcjasm/AR/adviezen/20140326-SARC-advies-groenboek-zesde-staats-hervorming.pdf>

⁴ In het advies ging het hier naast het grootstedenbeleid ook over het federaal impulsfonds voor het migrantenbeleid.

⁵ <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1009133¶m=inhoud>.

⁶ <https://www.vlm.be/nl/themas/platteland/plattellandsfondsen/plattellandsdoelstellingen/Paginas/default.aspx>

leefbaarheid van de dorpen stimuleren. Vooral deze laatste drie doelstellingen hebben een link met de culturele sectoren.

De SARC vraagt om in het uitvoeringsbesluit dat het kader zal uitwerken voor deze investeringskanalen aandacht te hebben voor deze criteria. Ook kunnen ook andere voor CJSM relevante criteria in overweging genomen worden, bv. multifunctionaliteit m.b.t. culturele of sportactiviteiten, ontmoeting,....

Wat betreft de samenstelling van de multidisciplinaire jury (zie art. 8 van voorliggend voorontwerp van decreet) vraagt de SARC aandacht voor /expertise rond culturele materies.

Samengevat

De SARC vraagt duidelijkheid over hoe het voorliggende decreet zich verhoudt tot het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en andere relevante instrumenten.

De SARC vraagt bij de uitwerking van de inhoudelijke criteria van de investeringssubsidies om de link met (sociaal-)culturele, jeugd-, sport- en media-activiteiten en -infrastructuur in acht te nemen. Bij het toekennen van project- of conceptsubsidies is expertise in deze culturele sectoren eveneens aangewezen.

Namens de Algemene Raad,

Luk Verschueren, voorzitter